

Gospodarka odpadami – zagrożenie czy szansa dla rozwoju lokalnego?

Kierunki prac nad zmianami prawa i polityki w zakresie gospodarki odpadami

Marzena Berezowska
Dyrektor Departamentu Gospodarki Odpadami
Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Zespół doradczy do spraw systemowych rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami

- W celu poprawy sytuacji oraz wypracowania kierunków działań dla sektora gospodarki odpadami oraz dostosowania krajowych rozwiązań do przepisów Unii Europejskiej Minister Klimatu i Środowiska powołał Zespół doradczy do spraw systemowych rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami.
- Zespół składa się z ekspertów realizujących zadania z zakresu gospodarki odpadami na poziomie rządowym, samorządowym, w ramach prowadzonej działalności gospodarczej oraz naukowej.
- **Wymiana doświadczeń** przedstawicieli różnych środowisk z zakresu tematyki odpadów **umożliwi wypracowanie efektywnych i spójnych rozwiązań**, które będą nakierowane zarówno na ochronę środowiska, jak i na stymulowanie rozwoju gospodarczego oraz technologicznego.

Program „Czystość Plus” - projekt zmian do ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw

- **Pierwsza część programu** została zrealizowana poprzez uchwalenie ustawy z dnia 17 grudnia 2020 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw – ustawa weszła w życie 31 grudnia 2020 r.
- Głównym celem tej ustawy było wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w zakresie:
 - **zagwarantowania osiągnięcia** ustawowo nałożonych na gminy **poziomów przygotowania do ponownego użycia oraz recyklingu odpadów komunalnych**;
 - **obniżenia kosztów funkcjonowania** i usprawnienia gminnych systemów gospodarowania odpadami komunalnymi;
 - **ułatwienia dostępu do instalacji** przetwarzających odpady – **usunięto limit 30%** udziału masy termicznie przekształcanych odpadów komunalnych oraz pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych w stosunku do masy wytworzonych odpadów komunalnych.

Program „Czystość Plus” – c.d.

- **Druga część Programu** realizowana jest poprzez projekt ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (UD163) – trwa analiza uwag zgłoszonych w ramach konsultacji publicznych i opiniowania.
- Projekt zawiera rozwiązania mające na celu m.in.:
 - wskazanie, że gminy w pierwszej kolejności mają zapewnić przygotowanie do ponownego użycia i recykling odpadów zebranych selektywnie;
 - umożliwienie **indywidualnego rozliczania mieszkańców** w budynkach wielolokalowych z obowiązku selektywnego zbierania odpadów;
 - możliwość określenia przez ministra właściwego do spraw klimatu, w drodze decyzji, **odstępstwa dla poszczególnych gmin od selektywnego zbierania** odpadów komunalnych w podziale na 4 frakcje;
 - **urealnienie** (podwyższenie) **maksymalnej stawki opłaty** dla nieruchomości niezamieszkałych oraz uszczegółowienie procedury wyłączania się właścicieli tych nieruchomości z systemu gminnego;
 - **podwyższenie kar za zaśmiecanie**, wprowadzenie sankcji za gospodarowanie odpadami bez wymaganych decyzji/wpisu do rejestru oraz za pozostawianie odpadów niebezpiecznych w miejscach nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania.

Pakiet odpadowy – zmiana ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw

- Prowadzone są obecnie prace nad projektem ustawy o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw, co wynika z konieczności transpozycji do prawa polskiego dyrektyw tzw. pakietu odpadowego (UC43).
- Planowane rozwiązania w projekcie ustawy polegają m.in. na:
 - dokonaniu **zmian w definicjach** m.in. bioodpadów, odpadów komunalnych, odpadów opakowaniowych, opakowań wielokrotnego użytku i opakowań wielomateriałowych; **dodane zostaną nowe definicje** np.: odpadów budowlanych i rozbiórkowych, odpadów żywności czy też systemu rozszerzonej odpowiedzialności producenta;
 - doprecyzowaniu przepisów odnoszących się do **produktów ubocznych i utraty statusu odpadów**, a także odnoszące się do zasady „zanieczyszczający płaci”;
 - ustanowieniu **nowych wymagań w zakresie zapobiegania** powstawaniu odpadów;
 - rozszerzeniu przepisów dotyczących **zakresu planów gospodarki odpadami**;
 - **doprecyzowaniu obowiązków gminy** w zakresie gospodarowania odpadami oraz sprawozdawania informacji dotyczących odpadów komunalnych oraz odpadów budowlanych i rozbiórkowych pochodzących z gospodarstw domowych;
 - **wprowadzeniu celów w zakresie zmniejszenia ilości składowanych odpadów komunalnych** z określeniem daty ich osiągnięcia, a także kary za nieosiągnięcie tych celów;
 - wyznaczenie do roku **2030 nowych (wyższych) poziomów recyklingu odpadów opakowaniowych w odniesieniu do wprowadzonych do obrotu opakowań.**

ROP – Rozszerzona odpowiedzialność producenta – zmiana ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi

- Projekt ustawy o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi zakłada **nałożenie na wprowadzających produkty w opakowaniach obowiązku finansowania zagospodarowania odpadów opakowaniowych i uzyskania wymaganych poziomów recyklingu.**
- Wprowadzający produkty w opakowaniach realizować będzie ustawowe obowiązki przez:
 - **wniesienie opłaty opakowaniowej** (dotyczy wyłącznie opakowań przeznaczonych dla gospodarstw domowych (B2C)) na sfinansowanie kosztów zbierania i przetwarzania odpadów opakowaniowych w gminie oraz
 - **finansowanie zbierania i recyklingu odpadów opakowaniowych zbieranych poza systemem gminnym** przez:
 - ✓ zawarcie umowy z organizacją odpowiedzialności producentów lub
 - ✓ przystąpienie do porozumienia zawartego pomiędzy izbą gospodarczą i regulatorem (opakowania wielomateriałowe i środki niebezpieczne) lub
 - ✓ samodzielnie.

System kaucyjny – zmiana ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi

- Ministerstwo przeprowadziło konsultacje z branżą zainteresowaną wprowadzeniem systemu kaucyjnego. W ramach tych konsultacji przedsiębiorcy w większości
- **postulowali utworzenie obowiązkowego systemu kaucyjnego i objęcie nim m.in.:**
 - **butelek z tworzywa sztucznego o pojemności do 3l**, co wynika z dyrektywy single use plastics (SUP) ustanawiającej poziomy zbierania dla tych opakowań,
 - **butelek szklanych wielokrotnego użytku o pojemności do 1,5l**, ze względu na istniejące już dobrowolne systemy w tym zakresie.
- System kaucyjny powinien objąć obszar całego kraju. Przy tym przez **system kaucyjny** należy rozumieć system, w którym przy sprzedaży produktów w opakowaniach pobierana jest **opłata, która jest zwracana w momencie zwrotu opakowań lub odpadów opakowaniowych bez konieczności okazania paragonu potwierdzającego wcześniejsze uiszczenie kaucji.**
- Postulowane jest, aby system tworzony był przez wprowadzających produkty w opakowaniach objętych systemem kaucyjnym. W ramach systemu kaucyjnego przedsiębiorcy powinni zapewniać uzyskanie określonych poziomów selektywnego zbierania opakowań lub odpadów opakowaniowych, zgodnie z wymaganiami dyrektywy SUP – **nieuzyskanie wymaganych poziomów powinno wiązać się, tak jak obecnie w przypadku niezapewnienia poziomów odzysku i recyklingu, z koniecznością uiszczenia przez wprowadzających opłaty produktowej.**

Komunalne osady ściekowe

Projekt rozporządzenia **Ministra Klimatu i Środowiska zmieniającego rozporządzenie w sprawie komunalnych osadów ściekowych.**

- Nowelizacja obejmuje **doprecyzowanie przepisów w zakresie oznaczania parametrów jakościowych i warunków stosowania komunalnych osadów ściekowych na powierzchni ziemi**, tak aby wyeliminować zagrożenie dla zdrowia ludzi i środowiska, wynikające z ich stosowania.
- Proponowane rozwiązania i spodziewane efekty regulacji:
 - wprowadzenie warunków dot. spełnienia wymogu **stabilizacji osadów**,
 - wprowadzenie wymogu wykonywania badań przez **laboratoria akredytowane**,
 - doprecyzowanie czynności, które wiążą się z **wprowadzaniem osadów do gruntu** (rozlewanie, wstrzykiwanie, przyorywanie, przykrywanie ziemią),
 - **uszczegółowienie metodyki referencyjnej do oznaczania w osadach ściekowych liczby żywych jaj pasożytów jelitowych.**
- Proponowane rozwiązania wzmocnią mechanizm kontroli nad stosowaniem komunalnych osadów ściekowych.
- Aktualnie trwa uwzględnianie uwag z konsultacji publicznych, opiniowania i uzgodnień międzyresortowych.

Dziękuję za uwagę

